

piirustusten mukaisen kahvilarakennuksen asemapiirustuksessa osoitetulle paikalle. Tällöin oli ilman eri korvausta purettava paikalla ennestään olleet rakennelmat. Vuokra-ajan päätyttyä kaikki rakennelmat ja irtaimisto, kahvilan kalustoa lukuun ottamatta, jäävät korvauksetta kaupungin omistukseen. Lautakunta sai määrätä muut ehdot (22.4. 310 §).

Urheilu- ja voimistelutilojen luovuttamiseksi korvauksetta järjestöjen käyttöön olivat vt Ruohonen ym. tehneet v. 1963 aloitteen, jossa mm. oli huomautettu, että järjestöjen käyttöön talvisin luovutettujen sisätilojen käytöstä perittävät valvonta-, sähkö-, lämminvesi- ja siivoukustannukset olivat vuosi vuodelta kohonneet siinä määrin, että monien järjestöjen oli mahdoton niitä suorittaa. Kun järjestöjen varojen hankintamahdollisuudet Helsingissä olivat erittäin rajoitetut, olivat aloitteentekijät esittäneet, että kaupunki ottaisi vastatakseen omistamiensa ja hallinnassaan olevien urheilu- ja voimistelutarkoituksiin sopivien salien ja sisätilojen käyttämisestä aiheutuvista em. kuluista. Urheilu- ja ulkoilulautakunta totesi, että kertomusvuoden talousarvioon oli voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varattu 169 000 mk, mikä summa oli v. 1963 ollut 90 000 mk. Korotuksen syynä oli nimenomaan ollut urheiluseuroille sisäharjoitustilojen maksujen noususta aiheutuneet taloudelliset rasitukset. Määräraha oli yleensä jaettu seurojen edellisen vuoden toiminnan tehokkuuden perusteella. Kertomusvuoden määrärahoja jaettaessa oli seurojen v. 1963 maksamista harjoitustilojen vuokrasta hyvitetty 82.25 % ja perusavustuksina jaettu yht. 49 800 mk. Lisäksi lautakunta totesi seurojen käyttävän sekä yksityisiä että kunnallisia harjoitustiloja. Mikäli kaupunki luopuisi ko. korvauksen perimisestä näiden tilojen käytöstä, joutuisivat yksityisiä harjoitustiloja käyttävät seurattavasti epäedullisempaan asemaan. Tasapuolisuuden säilyttämiseksi oli siis syytä jatkaa entistä menettelyä. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (4.11. 736 §).

6. Yleisiä töitä koskevat asiat

Rakennuslain 91 §:n 2 mom:ssa tarkoitetun kadun tai viemärin rakentamiskustannusten vuotuismaksujen laiminlyönnistä suoritettavan koron suuruus vahvistettiin 10 %:ksi (8.1. 33 §).

Tuusulantien ja Lahdentien rakentamisesta moottoritieksi päätettiin valtion ja kaupungin kesken tehdä seuraavat sopimukset:

I) *S o p i m u s*

valtion ja Helsingin kaupungin kesken Tuusulantien rakentamisesta moottoritieksi Helsingin kaupungin alueella.

Valtion ja Helsingin kaupungin kesken on sovittu Tuusulantien siihen kuuluvine siltoineen sekä muine rakenteineen ja laitteineen rakentamisesta moottoritieksi Helsingin kaupungin alueella Pohjolankadulta kaupungin rajalle seuraavasti:

1. Kaupunginvaltuusto

1) Vahvistettavan tiesuunnitelman mukaisesti ja jäljempänä mainituin poikkeuksin rakentaa valtio kustannuksellaan tien siihen kuuluvine siltoineen sekä muine rakenteineen ja laitteineen 4-kaistaiseksi, yleisistä teistä annetun asetuksen 2 §:n mukaiseksi moottoritieksi, jota varten asemakaavassa on perustettu tai perustetaan rakennuslain 36 §:n 1 momentin 5) kohdassa tarkoitettu liikennealue.

2) Kaupunki laatii kustannuksellaan tien suunnittelua ja rakentamista varten liikennetutkimuksen ennusteineen ja toimittaa ne tie- ja vesirakennushallitukselle.

3) Kaupunki laatii kustannuksellaan yksityiskohtaiset tie- ja siltasuunnitelmat kustannusarvioineen ja pohjatutkimuksineen tie- ja vesirakennushallituksen hyväksymällä tavalla sekä samoin työn suorituksen aikana mahdollisesti ilmenevät tarpeelliset täydennys- ja muutossuunnitelmat.

4) Kaupungin viranomaisten tulee suunnittelutyön aikana olla yhteistyössä tie- ja vesirakennushallituksen kanssa niin, että tie- ja vesirakennushallituksen esittämät näkökohdat voidaan, mikäli mahdollista, ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

5) Tie- ja siltasuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tie ja sen sillat voidaan tulevaisuudessa leventää 6-kaistaisiksi.

6) Kaupunki sitoutuu ryhtymään toimenpiteisiin asemakaavan muuttamiseksi ja laatimiseksi tiesuunnitelman edellyttämällä tavalla. Liikennealueet, jotka kaupunki omistaa tai tämän sopimuksen perusteella lunastaa, luovuttaa kaupunki korvauksetta valtiolle tieoikeuden nojalla käytettäväksi.

7) Kaupunki kustantaa tiesuunnitelman toteuttamiseen liittyvistä töistä sekä lunastuksista ja tielain 9 luvun mukaisista korvauksista seuraavat:

a) päätien silloista alikäytäväsillat paalulukemilla 1+40, 6+10, 9+65, 12+50, 15+00, 24+00, 30+60, 40+10, 49+70, 62+40 sekä rautatieradan ylittävän sillan paalulukemalla 7+80,

b) Maunulan liittymän katutyöt, siltatyöt, ramppien ja ramppisillan rakentamisen sekä liittymästä aiheutuvat korvaukset,

c) Tuomarinkylän liittymän katutyöt, siltatyöt ja rammit sekä liittymästä aiheutuvat mahdolliset korvaukset,

d) Muurimestarintien liittymän edellyttämät katutyöt niistä mahdollisesti aiheutuvine korvauksineen,

e) tiesuunnitelmasta aiheutuvat katujärjestelyt mahdollisine korvauksineen,

f) tiesuunnitelman toteuttamisesta aiheutuvat viemäri-, vesi- ja sähköjohtojen muutos- ja vahvistustyöt,

g) päätien rakentamisen paalulukemien 0—15 väliseltä osalta sekä samaan päätien osaan liittyvät liikennealueiden lunastukset ja tielain mukaiset korvaukset sekä

h) tiesuunnitelmasta aiheutuvat yksityistiejärjestelyt.

8) Niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat tiesuunnitelmaan liittyvästä Helsinki—Tuusulan nykyisen maantien liittämisestä paikallistienä Tuomarinkylän liittymään, vastaavat toisaalta valtio ja toisaalta kaupunki yleisistä teistä annetun lain edellyttämässä suhteessa.

9) Kaupunki myöntää valtiolle tässä sopimuksessa tarkoitettujen moottoritien siihen kuuluvine siltoineen rakentamista varten lainaa yhteensä 10 000 000 mk siten, että lainasta suoritetaan 2 000 000 mk viimeistään marraskuun 30 p:nä, 3 000 000 mk v. 1965, 3 000 000 mk v. 1966 ja 2 000 000 mk v. 1967, kuitenkin niin, että kunakin

kolmena viimeksi mainittuna vuotena suoritetaan vuotuisesta lainamäärästä puolet viimeistään toukokuun 31 p:nä ja toinen puoli viimeistään marraskuun 30 p:nä. Valtio maksaa näin myönnettävästä lainasta korkoa $7\frac{1}{2}$ prosenttia vuodessa. Korko suoritetaan vuosittain viimeistään marraskuun 30 p:nä.

10) Valtio suorittaa saamansa lainan takaisin kaupungille 2 500 000 mk:n suuruisina vuotuisina erinä vuosina 1968, 1969, 1970 ja 1971. Kuoletuserät suoritetaan vuosittain viimeistään marraskuun 30 p:nä.

11) Kaupunginhallitus sekä tie- ja vesirakennushallitus sopivat erikseen keskenään kaupungin laadittavaksi sovittujen tutkimusten, suunnitelmien, kustannusarvioiden, työselitysten ym. selvitysten valmistumisen määräajoista ja kaupungin kustannettaviksi sovittujen töiden suorituksesta ja valmistumisajoista.

12) Sopimuskumppanit katsovat, että kysymyksessä olevan moottoritien rakentaminen on yhä lisääntyvän liikenteen vuoksi tärkeä ja kiireellinen tehtävä. Sen vuoksi sopimuskumppanit pyrkivät suorittamaan niille tämän sopimuksen mukaan kuuluvat tehtävät ja työt niin joutuisasti, että moottoritie voidaan avata liikenteelle v:n 1967 aikana ja siten, että sen viimeistelytyöt suoritetaan mahdollisimman nopeasti mainitun ajankohdan jälkeen.

Mikäli kuitenkin yleisesti ylivoimaiseksi esteeksi (force majeure) tunnustettu seikka muodostaa tosiasiallisen esteen sopimuksen toteuttamiselle tai mikäli teknilliset syyt aiheuttavat olennaisen viivästyksen, sovitaan erikseen kohdissa 9) ja 10) mainittujen samoin kuin kohdassa 11) tarkoitettujen määräaikojen vastaavasta muuttamisesta, kuitenkin siten, että jos kaupunki jo on suorittanut 9) kohdassa mainitut lainaerät tai osan niistä, on valtio velvollinen suorittamaan 10) kohdan mukaisesti vastaavat erät siinä mainittuina määräaikoina.

13) Tämä sopimus on voimassa ehdolla, että moottoritien rakentamisesta laadittu yleisistä teistä annetun lain mukainen tiesuunnitelma vahvistetaan ja tulee täytäntöönpanokelpoiseksi. Kuitenkin voidaan sopimuksen toteuttamiseksi jo sitä ennen ryhtyä valmistelutoimenpiteisiin.

Sopimuksen voimaantulemisen ehtona on myös, että eduskunta v. 1964 annettavassa lisämenoarviossa hyväksyy moottoritien rakennuskustannusten rahoitusohjelman tämän sopimuksen mukaisena ja että samanaikaisesti erikseen tehtävä sopimus valtion ja kaupungin kesken Lahdentien rakentamisesta 4-kaistaiseksi moottoritieksi välillä Koskelantie—Viikki tulee voimaan v:n 1964 aikana.

14) Tästä sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet pyrkivät sopijapuolet ensisijaisesti ratkaisemaan keskinäisillä neuvotteluilla. Mikäli ne eivät johdaisi tulokseen, jätetään riitaisuus laillisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Erimielisyyden laadun niin edellyttäessä voivat asianosaiset kuitenkin sopia asian jättämisestä välimiesoikeuden ratkaistavaksi, jolloin menettelyssä noudatetaan välimiesmenettelystä annetun lain säännöksiä.

15) Tätä sopimusta, jonka toisaalta valtioneuvosto ja toisaalta Helsingin kaupunginvaltuusto ovat hyväksyneet, on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

valtion ja Helsingin kaupungin kesken Lahdentien rakentamisesta moottoritieksi välillä Koskelantie—Viikki Helsingin kaupungin alueella.

Valtion ja Helsingin kaupungin kesken on sovittu Lahdentien siihen kuuluvine siltoineen sekä muine rakenteineen ja laitteineen rakentamisesta moottoritieksi välillä Koskelantie—Viikki Helsingin kaupungin alueella seuraavasti:

1) Vahvistettavan tiesuunnitelman mukaisesti ja jäljempänä mainituin poikkeuksin rakentaa valtio kustannuksellaan tien siihen kuuluvine siltoineen sekä muine rakenteineen ja laitteineen 4-kaistaiseksi, yleisistä teistä annetun asetuksen 2 §:n mukaiseksi moottoritieksi, jota varten asemakaavassa on perustettu tai perustetaan rakennuslain 36 §:n 1 momentin 5) kohdassa tarkoitettu liikennealue.

2) Valtio laatii kustannuksellaan yksityiskohtaiset tie- ja siltasuunnitelmat kustannusarvioineen ja pohjatutkimuksineen sekä samoin työn suorituksen aikana mahdollisesti ilmenevät tarpeelliset täydennys- ja muutossuunnitelmat, kuitenkin niin, että kaupunki laatii kustannuksellaan paalulukeman 22+40 kohdalla olevan tien yli kulkevan rautatiesillan vastaavat suunnitelmat.

3) Tie- ja siltasuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tie ja sen sillat voidaan tulevaisuudessa leventää 6-kaistaisiksi.

4) Kaupunki sitoutuu ryhtymään toimenpiteisiin asemakaavan muuttamiseksi ja laatimiseksi tiesuunnitelman edellyttämällä tavalla. Liikennealueet, jotka kaupunki omistaa tai tämän sopimuksen perusteella lunastaa, luovuttaa kaupunki korvauksetta valtiolle tieoikeuden nojalla käytettäväksi.

5) Kaupunki kustantaa tiesuunnitelman toteuttamiseen liittyvistä töistä sekä lunastuksista ja tielain 9 luvun mukaisista korvauksista seuraavat:

a) päätien silloista alikäytävät paalulukemilla 7+50, 18+80 ja 31+60 sekä paalulukeman 22+40 kohdalla olevan tien yli kulkevan rautatiesillan,

b) tiesuunnitelman toteuttamisesta aiheutuvat viemäri-, vesi-, kaasu- ja sähköjohtojen muutos- ja vahvistustyöt,

c) päätien rakentamiseen liittyvät korvaukset ja liikennealueiden lunastukset sekä

d) tiesuunnitelman toteuttamiseen liittyvät yksityisten ja kadunluonteisten teiden tietyt ja siltatyöt (paalulukemilla 12+80 ja 27+40) korvauksineen ja lunastuksineen.

6) Niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat tiesuunnitelmaan liittyvistä paikallistiejärjestelyistä, vastaavat toisaalta valtio ja toisaalta kaupunki yleisistä teistä annetun lain edellyttämässä suhteessa.

7) Helsingin kaupunginhallitus sekä tie- ja vesirakennushallitus sopivat erikseen keskenään kaupungin laadittavaksi sovittujen tutkimusten, suunnitelmien, kustannusarvioiden, työselitysten ym. selvitysten valmistumisen määräajoista ja kaupungin kustannettavaksi sovittujen töiden suorituksesta ja valmistusajoista.

8) Sopimuskumppanit katsovat, että kysymyksessä olevan moottoritien rakentaminen on yhä lisääntyvän liikenteen vuoksi tärkeä ja kiireellinen tehtävä. Sen vuoksi sopimuskumppanit pyrkivät suorittamaan nulle tämän sopimuksen mukaan kuuluvat tehtävät ja työt niin joutuisasti, että moottoritie voidaan avata liikenteelle

kysymyksessä olevalta osuudelta v:n 1967 aikana ja siten, että sen viimeistelytyöt suoritetaan mahdollisimman nopeasti mainitun ajankohdan jälkeen.

Mikäli kuitenkin yleisesti ylivoimaiseksi esteeksi (force majeure) tunnustettu seikka muodostaa tosiasiallisen esteen sopimuksen toteuttamiselle tai mikäli teknilliset syyt aiheuttavat oleellisen viivästyksen, sovitaan erikseen kohdassa 7) tarkoitettujen määräaikaisten vastaavasta muuttamisesta.

9) Tämä sopimus on voimassa ehdolla, että moottoritien rakentamisesta laadittu yleisistä teistä annetun lain mukainen tiesuunnitelma vahvistetaan ja tulee täytäntöönpanokelpoiseksi. Kuitenkin voidaan sopimuksen toteuttamiseksi jo sitä ennen ryhtyä valmistelutoimenpiteisiin.

Sopimuksen voimaantulemisen ehtona on myös, että eduskunta vuonna 1964 annettavassa lisämenoarviossa hyväksyy moottoritien rakennuskustannusten rahoitusohjelman tämän sopimuksen mukaisena ja että samanaikaisesti erikseen tehtävä sopimus valtion ja kaupungin kesken Tuusulantien rakentamisesta 4-kaistaiseksi moottoritieksi kaupungin alueella tulee voimaan v:n 1964 aikana.

10) Tästä sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet pyrkivät sopijapuolet ensisijaisesti ratkaisemaan keskinäisillä neuvotteluilla. Mikäli ne eivät johtaisi tulokseen, jätetään riitaisuus laillisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Erimielisyyden laadun niin edellyttäessä voivat asianosaiset kuitenkin sopia asian jättämisestä välimiesoikeuden ratkaistavaksi, jolloin menettelyssä noudatetaan välimiesmenettelystä annetun lain säännöksiä.

11) Tätä sopimusta, jonka toisaalta valtioneuvosto ja toisaalta Helsingin kaupunginvaltuusto ovat hyväksyneet, on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle (12.2. 94 §).

Helsingin—Lahden moottoritien rakentamisesta välillä Vantaa—Viikki tie- ja vesirakennushallitukselle annettavassa lausunnossaan kaupunginvaltuusto päätti

1) puoltaa tie- ja vesirakennushallituksen laatimaa suunnitelmaa Lahdentien rakentamisesta moottoritieksi välillä Vantaa—Viikki tiejärjestelyineen, kuitenkin siten, että suunnitelmassa olisi otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon kaupunkisuunnittelulautakunnan Koskelan sillan ja Pihlajamäen alikulkusillan osalta tekemät huomautukset sekä teollisuuslaitosten lautakunnan tekemät rakennustyön suoritukseen liittyvät huomautukset,

2) ilmoittaa, että kaupunki tulee muuttamaan jo vahvistetut asemakaavat tiesuunnitelman mukaisiksi sekä muodostamaan rakennuslain 36 §:n 5 kohdan mukaisen liikennealueen koko nyt kysymyksessä olevaa tietä varten, sitä mukaa kuin asemakaavat vahvistetaan alueelle,

3) ilmoittaa, että kaupunki suunnittelee rakennettavaksi kysymyksessä olevalle suunnalle erillisen liikenneväylän, jonka tarvitsemista tiloista tien suoja-alueella tullaan myöhemmin erikseen ilmoittamaan,

4) viitata moottoritien rakentamisesta aiheutuvien kustannuksien osalta valtion ja kaupungin kesken tehtyyn 24.2.1964 allekirjoitettuun sopimukseen sekä

5) ehdottaa, etteivät suunnitelmaa vastaan tehdyt muistutukset antaisi aiheita sen muuttamiseen (27.5. 388 §).

Helsingin—Tuusulan maantien parantamisesta välillä kaupungin raja—Ruskeasanta tie- ja vesirakennushallitukselle annettavassa lausunnossaan kaupunginhalli-

1. Kaupunginvaltuusto

tus päätti puoltaa ko. suunnitelmaa ja siitä aiheutuvia yleisten teiden järjestelyjä (12.2. 95 §).

Valtatien n:o 2, Pitäjänmäki—Konala—Kaarela -maantien ja Mätäoja I—Mätäoja II -maantien kaupungin alueella olevien päätekohtien tarkistamisesta annettava lausunto. Katselmuksen toimittaja oli ehdottanut uudet päätekohdat vahvistettaviksi seuraavasti:

1) Valtatien n:o 2 päätekohta asemakaava-alueen rajalle km-lukeman 7 + 224 kohdalle.

2) Pitäjänmäki—Konala—Kaarela -maantien päätekohta asemakaava-alueen rajalle km-lukeman 2 + 632 kohdalle.

3) Mätäoja I—Mätäoja II -maantien on katselmuksen toimittaja katsonut kokonaan kaduksi eikä ole tästä syystä ehdottanut päätekohtaa vahvistettavaksi. Sen sijaan hän on esittänyt tien siirrettäväksi kokonaan kaupungin kunnossapidettäväksi asemakaavan mukaisena katuna.

Kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa tie- ja vesirakennushallitukselle annettavassa lausunnossaan yhtyvän Pitäjänmäki—Konala—Kaarela -maantien päätekohdan osalta katselmuksen toimittajan ehdotukseen, mutta vastustavansa yleisten töiden lautakunnan ja kaupunkisuunnittelulautakunnan esittämällä perusteilla Mätäoja I—Mätäoja II -maantien määräämistä kaduksi sekä valtatie n:o 2 päätekohdan määräämistä katselmuksen toimittajan ehdottamaan kohtaan (17.6. 477 §).

Kaupungin alueella olevien paikallisteiden päätekohtien määräämisestä annettavassa lausunnossaan kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa puoltavansa tie- ja vesirakennushallituksen ehdotusta eräin poikkeuksin. Näiden osalta katsottiin, että eräät tienosat, joita oli ehdotettu kaduiksi, olisi edelleen pidettävä paikallisteinä (18.11. 763 §).

Vanhan Turun valtatie (Valtatie n:o 2) kaupungin alueella olevaa osaa koskevan suunnitelman laatiminen. Kaupunginvaltuusto päätti esittää tie- ja vesirakennushallitukselle, että kaupunki saisi kustannuksellaan laadituttaa Vanhan Turun valtatie parantamissuunnitelman välille kaupungin raja — Pitäjänmäentie (18.11. 764 §).

Kadut ja tiet. Ennen v. 1939 solmittuja sopimuksia Hämeentien kunnossa- tai puhtaanapidosta oli vielä voimassa yli 20. Kun nämä olivat indeksiin sitomattomia, olivat ne rahanarvon muutosten johdosta käyneet kaupungille kohtuuttomiksi. Kaupunginvaltuusto päättikin irtisanoa kaupungin ja eräiden Hämeentien varrella olevien kiinteistönomistajien väliset, Hämeentien kunnossapidosta ennen v. 1939 tehdyt sopimukset päättyviksi kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun päätöksestä on kunnallislain 31 §:n mukaisessa järjestyksessä annettu tieto tontinomistajille ja päätös on saanut lainvoiman (9.9. 569 §).

Myllypuron asuntoalueen katutöihin kaupunginvaltuusto myönsi 700 000 mk Puotilan pohjoisen asuntoalueen katutöihin merkitystä määrärahasta (4.3. 193 §).

Kaupunginvaltuusto päätti, muuttaen v. 1962 (ks.s. 60) tekemänsä päätöstä, vapauttaa Helsingin pitäjän ja kaupungin evankelisluterilaiset seurakunnat ko. päätöksen mukaisesta Lehtisaaren katujen jalkakäytävien päällystämistyöstä, mikä siirtyy kaupungin tehtäväksi sillä ehdolla, että seurakunnat suorittavat kaupungille 3.20 mk päällystettävältä jalkakäytävaneliömetriltä yhteisen mittauksen perusteella (18.11. 765 §).

Viemäriyöt. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v:n 1961 talousarvioon Näkin-kujan pumppaamaa varten merkityn määrärahan käyttötarkoitusta siten, että 250 000 mk käytettäisiin Lehtisaaren — Kuusisaaren pääviemäriin ja pumppaamon rakentamiseen ja 120 000 mk rakennuslain 78 ja 79 §:n mukaisiin viemäritöihin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan (13.5. 358 §).

Lassilan alueen viemäritöiden jatkamiseen kaupunginvaltuusto myönsi 80 000 mk v:n 1961 talousarvioon Herttoniemen hiekoitussorasiihoa varten merkityn määrärahan säästöstä (7.10. 658 §).

Santahaminan kansakoulun vesihuollon järjestämisestä päätettiin puolustusministeriön ja kaupungin kesken tehdä seuraava sopimus:

1 §.

Ministeriö toimittaa verkostaan vettä kansakoululle. Kaupunki rakentaa kustannuksellaan vesijohtoliittymän ministeriön verkosta. Liittymä on varustettava sulkuventtiilillä. Kaupunki asentaa rakennuksen kellariin vesimittarin, joka varustetaan sulkuventtiilillä molemmin puolin.

2 §.

Koulun jätevedet on johdettava ministeriön viemäriverkkoon. Kaupunki rakentaa kustannuksellaan viemäriin rakennuksesta ulos ja liittää sen tarkastuskaivon kautta verkkoon. Hajoituskaivoa ei tarvitse rakentaa.

3 §.

Edellä 1 ja 2 §:ssä mainitut rakennustyöt tapahtuvat puolustusministeriön rakennusosaston valvonnassa.

4 §.

Kaupunki sitoutuu pitämään rakentamansa johdot asianmukaisessa kunnossa.

5 §.

Kaupunki maksaa vedestä puolustuslaitokselle hinnan, joka muodostuu kaupungin perimästä veden myyntihinnasta lisättynä 10 %:lla. Laskutus tapahtuu kaksi kertaa vuodessa, 30.6. ja 31.12. mittarin osoituksen mukaan.

6 §.

Kaupunki maksaa kertakaikkisena korvauksena viemäriverkkoon liittymisestä 1 000 mk.

7 §.

Tämä sopimus tulee voimaan, kun kaikki rakennustyöt on tehty ja viemäriin liittymismaksu suoritettu, ja on sopimus voimassa toistaiseksi, kunnes se jommaltakummalta puolen irtisanotaan päättyväksi kahden vuoden kuluttua irtisanomisesta.

8 §.

Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle (9.9 563 §).

1. Kaupunginvaltuusto

Jätevesihmollon perussuunnitelman tarkistamista koskevassa aloitteessaan olivat vt Valpas ym. todenneet kaupungin nopean kasvun aiheuttavan monia pulmia, joista rantavesien likaantuminen oli yksi. Kaupungin likavesien puhdistuslaitokset sijaitsevat yleensä lahtien pohjukissa eivätkä pysty puhdistamaan kaikkea viemäreissä virtaavaa vettä, joten esim. sateiden jälkeen ja keväisin menee tulvakinnyksen yli suuria määriä täysin puhdistamatonta vettä. Kaupungin likavesikysymys olisi tämän vuoksi mahdollisimman nopeasti tutkittava ja laadittava uusi, nykyisen tekniikan mukainen kokonaissuunnitelma, jonka avulla voitaisiin turvata terveydelliset ja luonnon säilymisen edellytykset tulevaisuudessa. Yleisten töiden lautakunnan ilmoituksen mukaan ovat kaupungin viemärlaitoksen kokoojajohdot suurimmaksi osaksi valmiiksi rakennetut ja pääasiallisesti vain latvaosat puuttuvat. Suunnitelma sisältää 10 puhdistamoja ja näistä on 7 puhdistamon ensimmäinen rakennusvaihe jo suoritettu, yksi on rakenteilla ja kahden rakennustyöt on tarkoitus aloittaa v. 1965. Näistä puhdistamoista on 7 saarilla tai Helsinginniemen rannalla ja vain kolme lahtien pohjukissa. Lautakunnan mielestä olisi puhdistamojen rakentamista kiireellisesti jatkettava ja ne olisi suunniteltava biologista puhdistamista silmällä pitäen. Kun kokoojaviemärien ja puhdistamojen rakentamiseen on jo käytetty melkoiset pääomat, olisi suurempien muutosten tekeminen yleissuunnitelmaan vaikeata. Kaupunginhallitus asetti 30.1.1964 komitean tutkimaan ko. asiaa. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä olevan riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (19.2. 153 §).

Talin puhdistamon rakennustöitä varten kaupunginvaltuusto myönsi 700 000 mk v:n 1962 talousarvioon Tervasaaren puhdistamoja varten merkitystä määrärahasta (16.12. 867 §).

Hiekkasiilot. Käpylän hiekkasiilon jäljellä olevia töitä varten kaupunginvaltuusto myönsi 50 000 mk v:n 1961 talousarvioon Herttoniemen hiekkasiilon rakentamiseen merkityn määrärahan säästöstä (8.1. 39 §).

Toukolan konekorjaamon puutyöosaston purunpoistolaitteiden uusimiseen ja toimistotilojen muutostöiden yhteydessä tarvittaviin järjestelyihin kaupunginvaltuusto myönsi yht. 36 000 mk konekorjaamon ruiskumaalaamon rakentamista varten merkitystä määrärahasta (9.9. 586 §).

Oulunkylän varastoalue. V:n 1962 talousarvioon kuuluvista ao. määrärahoista kaupunginvaltuusto myönsi 15 000 mk varastoalueen sosiaalityötilojen rakentamista varten ja 6 200 mk varastoalueen romuvaraston aidan rakentamista varten (13.5. 359 §, 9.9. 583 §).

Kaupunginpuutarhan rakennuksen n:o 1 muutos- ja korjaustöitä varten myönnettiin 146 000 mk v:n 1961 talousarvioon uuden oikeus- ja poliisitalon rakentamista varten merkitystä siirtomäärärahasta (17.6. 478 §).

Puiden istuttamista Sörnäisten rantatielle koskevassa aloitteessaan olivat vt Vuokko ym. ehdottaneet, että Hakaniementorin kunnostamisen yhteydessä istutettaisiin puita myös Sörnäisten rantatielle ko. alueen kaunistamiseksi. Rakennusviraston puisto-osaston ilmoituksen mukaan on torin järjestelysuunnitelman mukaiset puurivit ja torin itäosan viher- ja leikkialue tarkoitus saada valmiiksi kertomusvuoden aikana kaupunginhallituksen v. 1962 vahvistaman suunnitelman mukaisesti. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi (22.1. 77 §).